

М. А. Єрмолаєва
В. О. Корнієнко

АНЕКСІЯ КРИМУ– 2014: ПЕРЕДУМОВИ РОСІЙСЬКОГО ВТОРГНЕННЯ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Робота присвячена дослідженню російського вторгнення в Крим у 2014 році.

Ключові слова: Крим 2014, збройний конфлікт, анексія, російське вторгнення.

Abstract

The article is devoted to the study of the Russian invasion of Crimea in 2014.

Keywords: Crimea 2014, armed conflict, annexation, Russian invasion.

Вступ

20 лютого 2014 року розпочалась збройна окупація Криму. Саме цю дату Верховна Рада визнала офіційно початком тимчасової окупації Кримського півострова. Розглядаються передумови воєнного вторгнення Російської Федерації.

Основна частина

Довга і повзуча анексія Криму почалася задовго до 2014 року. Росія готувалась до цього кроку з 1992 року. Тоді Верховна рада Росії визнала указ президії Верховної ради СРСР 1954 року, яким Крим було включено до складу Української РСР, таким, що не має юридичної сили.

Після Помаранчевої революції у 2004 році Росія посилює ідеологічний фронт у Криму, усіяло підживлює проросійські настрої місцевого населення.

У 2005 році були внесені зміни у воєнну доктрину України, і одне із положень нової редакції передбачало поступову інтеграцію України в євроатлантичну спільноту, і насамперед це стосувалось блоку НАТО. Тоді, вперше в історії країни, стратегічний політичний курс був відображений і в документах планування застосування Збройних сил. За словами генерал-майора ЗСУ Віктора Назарова, тоді, у 2005–2006-му, процес оперативного планування був наближений до стандартів НАТО.

2006 рік, до окупації Криму ще вісім років. Політики і військові в Україні готуються до того, що Росія – це загроза для України. Проводять відповідну бойову та оперативну підготовку. У серпні 2008 року Росія ввела свої війська в Грузію. Наступною зоною конфлікту цілком логічно намічалась Україна, а більш конкретно – Крим і Севастополь з огляду на те, що там розташовувалась військовоморська база Росії [1]. Постійна присутність російського військового угруповання на території Криму – Чорноморського флоту завжди була актуальною і загрозливою воєнною ситуацією для України. За угодами 1997 року про розподіл Чорноморського флоту Росія без дозволу України не могла змінити чи оновити своє озброєння у Криму. Але у 2010-му ситуація кардинально змінюється, і Росія посилює свої військові угруповання на півострові.

Тим не менш, слова російського президента Володимира Путіна імовірно все ще викликали довіру в українському керівництві. «Крим не є спірною територією. Там не було жодного етнічного конфлікту. На відміну від конфлікту між Південною Осетією та Грузією. І Росія давно визнала межі сьогоденної України», – запевняв всіх Володимир Путін у 2008 році. У 2010-му переписують воєнну доктрину, в якій фактично акцентується, що Росія не є ворогом для України.

21 квітня 2010 року у Харкові президенти Росії Дмитро Медведєв і України Віктор Янукович підписали угоду про базування Чорноморського флоту Росії в Севастополі до 2042 року. Після «харківських угод» Росія починає приховано привозити модернізовану або відремонтовану техніку на територію Криму, щоб посилити свої військові угруповання [2].

У 2011-12 роках стається багато інцидентів, коли Росія самовільно захоплює українське навігаційне обладнання. І це були перші ознаки, що Росія може силовим шляхом забрати об'єкти, які належать Україні. Головне управління розвідки фіксує, що на території Криму йде підготовка воєнізованих груп. 810-а бригада морської піхоти на своїх полігонах відпрацьовує варіанти підготовки незаконних збройних формувань на території Криму.

Російський розвідувальний буй влітку 2013-го піднімають у територіальних водах України у Чорному морі. Флот України привели в бойову готовність.

Розвідка фіксує, що повітряно-десантні війська з Тули, Рязані, Кубинки повітряним шляхом перекидали в Анапу, Ростов-на-Дону. На першому етапі приховано ці підрозділи до Криму перевозили великими десантними кораблями Чорноморського флоту Росії «Азов» і «Фільченков».

20 лютого 2014-го українська розвідка фіксує агресивні дії Росії у Криму, 22 лютого черговий бригади морської піхоти у Севастополі і черговий батальйону морської піхоти у місті Темрюк отримують команду – повна бойова готовність [3].

23 лютого 2014-го – початок широкомасштабної окупації Кримського півострова.

Висновки

Анексію Криму не визнали Україна, Генеральна асамблея ООН, ПАРС, ПА ОБСЄ, а також більшість держав світу, включаючи США і країни ЄС. Міжнародна спільнота вважає анексію Криму порушенням міжнародних угод, зокрема, Хельсінкського акту від 1975 року про непорушність сформованих у Європі кордонів, Будапештського меморандуму від 1994 року про гарантії безпеки Україні, Договору про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною і Росією від 1997 року, Договору між Україною і Російською Федерацією про російсько-український державний кордон від 2003 року [4].

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Від Тузли до анексії. Чому Росії вдалося захопити Крим у 2014-му? *Радіо Свобода*. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/chomu-rosiji-vdalosia-zahopyty-krym/31106434.html> (дата звернення: 23.04.2023).
2. Гай–Нижник П., Березюк О. Автономна Республіка Крим: бути чи не бути URL: <https://www.youtube.com/watch?v=KQm0K7sqqX4>. (дата звернення: 23.04.2023).
3. Блізнякова О. «Був, є і завжди буде Україною»: країни світу зробили заяви до роковин окупації Криму. URL: <https://suspilne.media/418359-buv-e-i-zavzdi-bude-ukrainou-kraini-svitu-zrobili-zaavu-dogokovin-okupacii-krimu/> (дата звернення: 23.04.2023).
4. Костров В. Хроніка кримського протистояння. *Віче*. 2014. №7. С. 4–9.

Єрмолаєва Мілена Арсенівна – студентка гр. 4КН-216, Факультет інтелектуальних інформаційних технологій та автоматизації, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: milen.er.003@gmail.com

Корнієнко Валерій Олександрович – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри соціально-політичних наук, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: valkorney1958@gmail.com

Yermolaieva Milena – Faculty of intelligent information technologies and automation, Vinnytsia National Technical University, Vinnitsa, e-mail: milen.er.003@gmail.com

Kornienko Valerii – Dr. of Political Sciences, Professor, Head of the Department of Social and Political Sciences, Vinnytsia National Technical University, Vinnitsa, e-mail: valkorney1958@gmail.com